



Hamzova léčebna  
Luže-Košumberk  
VÁŠ REHABILITAČNÍ ÚSTAV

# ZPRAVODAJ

4/2025

## Hamzovy léčebny

### Volba hiporehabilitačního koně roku 2024

| Obsah                    | strana |
|--------------------------|--------|
| Sacramoso Afrika L-11    | 1-2    |
| Spánková apnoe           | 2-3    |
| Historické ohlédnutí     | 3-4    |
| Den květů                | 4      |
| Symposium Neuroreha      | 5      |
| Výběr z 4. Rady Ředitele | 5      |
| Personální oddělení      | 6      |
| Tipy na květnové akce    | 6      |



Od 10. do 31. března probíhala anketa o Hiporehabilitačního koně roku 2024. Do této soutěže jsme přihlásili i našeho kolegu z hipoterapeutického týmu – koně **Sacramoso Afrika L-11**, který v hipoterapii pracuje již 15 let a za tu dobu pomohl mnoha pacientům a našel si mezi nimi i spoustu obdivovatelů. Pro náš tým je nepostradatelnou součástí a touto nominací jsme mu chtěli poděkovat za skvěle odváděnou a dlouholetou práci. Vyhlášení vítězného koně proběhlo 12. dubna na členské schůzi České hiporehabilitační společnosti. Nominováno bylo celkem 7 koní z celé České republiky. Do soutěže během tří týdnů bylo posláno 4807 hlasů. Po celou dobu hlasování to byl velký boj mezi naším „Afričanem“ a Gomézem ze stáje Rozárka. Vítězem se přes veškerou podporu a velké množství hlasů stal valach Goméz. Náš „Afričan“ se umístil na krásném druhém místě. Pro nás je ale vítězem díky své obětavé práci pro naše pacienty. Dovolte mu nyní se představit.

*Jmenuji se **Sacramoso Afrika L-11** a narodil jsem se 1. května 2005 v hřebčíně v Kladrubech nad Labem. Netušil jsem, kam mě život zavede. Byl jsem takový předčasné vánoční dáreček. Přivezli mě do nového domova, kde už na mě čekali další čtyřnozí kamarádi. Mezi nimi byl kůň, který vypadal jako já. Byla to klabonosá slečna a já zjistil,*

že už jsem 3. generace Starokladrubského koně, který pracuje v hipoterapii. Nahradil jsem svoji vlastní tetu. V roce 2012 jsem složil 1. zkoušky na hipoterapeutického koně. Pracuji s většími dětmi a dospělými pacienty. Na svoji práci mám svůj vlastní názor. Vodiči a terapeuti o mě říkají, že kdybych byl člověk, jsem autista. Nemám rád změny, vybírám si, s kým budu pracovat, vyhovuje mi denní rutina a když se mi něco nelíbí, vyřeším to po svém. Již 15 let pracuji v hipoterapii, ale po práci už mám rád svůj klid. Svoji práci beru jako poslání a za nic bych ji nevyměnil, pomáhám totiž lidem, kteří to potřebují.

Celý tým hipoterapie děkuje všem, kteří nám poslali hlasy a drželi našemu koníkovi palce. Velice si této podpory vážíme a je pro nás motivací nadále se zlepšovat a posouvat naše hranice. I když našemu „Afričanovi“ uteklo vítězství jen o necelých 100 hlasů, je pro nás šampionem za to, jaký je.

Bc. Alena Vajaiová  
fyzioterapeutka

## Spánková apnoe a její řešení na spinální rehabilitační jednotce (SRJ)

Pravděpodobně většina z vás zaregistrovala, že se množí počet pacientů vybavených „přístrojem na dýchání“. Tito pacienti trpí některou z forem spánkové apnoe, jedná se o onemocnění, při kterém dochází k zástavám dýchání během spánku. V zásadě existují tři typy: obstrukční, centrální a smíšená. Nejčastěji se v populaci vyskytuje typ **obstrukční spánkové apnoe** (OSA). Při této poruše dochází k tomu, že měkké patro, patrové mandle a kořen jazyka uzavrou dýchací cesty v době, kdy pacient usne a sníží se jeho svalové napětí. Přestože aktivita dechových svalů nepolevuje, nedochází díky překážce v dýchacích cestách k výměně vzduchu. To vede k tomu, že po nějaké době dojde k poklesu hladiny kyslíku v krvi a vyvolá se tak „probouzeč“ reakce. Dojde ke krátkému probuzení a zvýšení svalového napětí a chvilkovému zprůchodnění dýchacích cest. Tuto reakci pacient prakticky nezaznamená a pokračuje dále ve spánku. Celý tento cyklus se u těžkých forem tohoto onemocnění může opakovat i několikrát za noc. Výsledkem pak je situace, kdy se pacient po probuzení cítí stále ospale, může docházet k mikrosnápkům, nadměrné spavosti i v běžných situacích např. během řízení či rozhovoru. Mezi další příznaky patří hlasité chrápání, časté noční buzení s pocitem bušení srdce, bolesti hlavy, sucho v ústech, poruchy nálady a erektilní dysfunkce. Z dlouhodobého hlediska je onemocnění významným rizikovým faktorem kardiovaskulárních onemocnění, jako jsou hypertenze, arytmie, infarkt myokardu a nově je také zjištěno, že může mít i vliv na rozvoj DM 2. typu či poruchy lipidového metabolismu. Samozřejmě má také vliv na pozornost, paměť a schopnost učení.

U koho se nejčastěji vyskytuje? OSA se vyskytuje u všech věkových skupin a pohlaví. V populaci je výskyt cca 10 – 20 %, 2 – 3x častěji postihuje muže ve středním a vyšším věku. Neoficiální informací je, že se v různém stupni vyskytuje až u poloviny mužů nad 50 let. Mezi rizikové faktory zvyšující pravděpodobnost rozvoje onemocnění patří obezita, větší obvod krku, zúžení dýchacích cest, mužské pohlaví, věk, genetické predispozice, alkohol, drogy a sedativa, kouření a ucpaný nos.



Polygraf Nox T3s s indikátorem stavu spánku  
Zdroj: [www.resmed.cz](http://www.resmed.cz)

Na **XIII. odborné konferenci a setkání spinálních jednotek**, která se konala v červnu 2024 byl Mgr. Lenkou Honzátkovou z centra Paraple, o. p. s. prezentovaný příspěvek, ve kterém zaznělo, že se OSA vyskytuje až u 50 – 80 % tetraplegiků a výskyt u těchto pacientů je tak 3x vyšší než u běžné populace. Na základě toho jsme se rozhodli našim SRJ pacientům s tetraplegií nabídnout nový benefit při rehabilitační léčbě u nás. Navázali jsme proto spolupráci se spánkovou poradnou INSPAMED, s. r. o. a všem našim tetraplegickým pacientům během pobytu provedeme polygrafické vyšetření spánku. Toto vyšetření probíhá pomocí malého přístroje NOX T3s s oxymetrem. Ten nám včetně softwaru zapůjčila společnost RESMED CZ s. r. o.

Samotné vyšetření spočívá pouze v naprogramování přístroje a jeho nasazení pacientovi dle návodu, měření pak probíhá po celou noc během spánku pacienta. Může být lehce diskomfortní, protože pacient má nasazený kyslíkové brýle, oxymetr a nalepeny na těle 3 elektrody. Výsledky tohoto vyšetření vyhodnotí spánkový laborant a lékař, následně pacienta po předchozí domluvě pošleme do ambulance v Pardubicích, kde se domluví na dalším postupu a typu léčby, pokud je nutná. Z polygrafického vyšetře-



AirSense™ 10 Elite je přístroj pro vytváření trvalého fixního přetlaku, obsahuje zabudovaný zvlhčovač a vyhřívanou hadici.  
Zdroj: [www.resmed.cz](http://www.resmed.cz)

ní se stanoví tzv. AHI (apnoe – hypopnoe index), který určuje počet zástav dechu. Za spánkovou apnoe se považuje stav, kdy se těchto zástav vyskytne 5 a více za hodinu. Léčba je nutná, pokud se těchto zástav vyskytne více než 15 za hodinu a tím se dostáváme na začátek k „přístroji na dýchání“. Je to nejčastěji využívaná metoda léčby spánkové apnoe, jedná se o ventilaci pomocí trvalého přetlaku v dýchacích cestách (CPAP). Tento přetlak je aplikován přes těsnou nosní nebo obličejovou masku, brání uzavření dýchacích cest a udržuje tak dýchací cesty volné, cílem této léčby je snížit index AHI pod 5 za hodinu, což se pak ve většině případů daří.

S vyšetřením pacientů jsme začali na přelomu února a března, v tuto chvíli máme vyšetřené 3 pacienty a u všech jsme odhalili nějaký stupeň spánkové apnoe a jejich stav bude vyžadovat další léčbu. Limitovaná spánková polygrafie se tak zařadila po bok dalších vyšetření, jako je například urodynamické vyšetření nebo vyšetření sedu na vozíku, které budeme standardně provádět u indikovaných pacientů.

Mgr. Matěj Skýba  
vrchní sestra Rehabilitace IV.

## Historické ohlédnutí: Škola pod širým nebem

**„Učení v přírodě jest mnohem zajímavější, zvláště u našich dětí, kde mysl je těkavá a potřebuje těch zajímavých obrazů, jež příroda pro dítě připravila.“** (Hamza, 1908)



„Školní rok počal dne 15. dubna 1908. V tento den poprvé otevřely se síně nově zřízené školy, do níž vešlo hejno dětí, toužícím již dávno po vyučování školním. Slunce a zdravý vzduch je léčebným prostředím sanatoria. Škola nemůže poskytovat tolik slunce a zdravého vzduchu, kolik spotřebuje dítě choré. Na základě toho vyučuje se ponejvíce v přírodě a doma vyučuje se tomu předmětu, jemuž nahodile ve volné přírodě učití nelze (krasopisu a p.). Není školy v přírodě účelně zařízené. Kdo by pochyboval o jejím významu pro děti oslabené o její zdatnosti, nechť přijde, zkouší a poznává děti

naše. Hotové poznání mluví tu důkazy nezvratnými. Škola tato smete z theoretického stolu úředního mnohý požadavek dosavadních osnov učebních. A kdyby úspěch její rovnal se úspěchu dnešní školy národní, již tím vykonáno dosti. U nás je radostná podívána na tu malou drobotinu, která po 8. hodině ráno chápe se slabikářů a čítanek, aby pod společným praporem vytáhla na nivy do zátíší starobylého hradu „Košumberku“, do lesa, nebo na ústavní louku. Cesta není dlouhá. Pochodové písně udržují v kroku leckterého smrtelníka, kterého příroda obdařila veselou letorou. Pojednou se toto tažení zastaví. Žák našel brouka, rostlinu, kámen. Otázek a odpovědí není konce. Žáci se mezi sebou o předmětu baví a učitel aranžuje skupení a doplňuje výkladem. Mile ubíhá cesta k vyučovacímu místu. Konečně jsme zde. Žáci



první třídy zasedli do trávy, aby připravili se k vyučování – ku příkladu k počtům. Vše utichne, jen zdálky ozývají se hlasy hráčů třídy druhé, jimž vykázána je louka nedaleko této přírodní učebny. Marň ohlížíme se po počítadle. Spatříme před každým žákem hromádku kamínků, z nichž malé ručky jejich sestavují rovnice počtářské. Jindy v lese není těžko pochopiti  $2 - 1 = 1$ , když žák utrhl před ostatními dvě borůvky (jahody – černice) z nichž 1 snědl. To je radosti, když opakuji týž výkon všichni. Podobně uvidíte žáka při čtení, při zeměpise, atd. .. někdy i při zpěvu i kreslení. Všem předmětům nelze vyučovati tak, jak bychom si mohli přát. Spokojili jsme se zatím a hleděli jsme uplatniti všestranně požadavky moderního vyučování, náboženství, čtení, zeměpisu, dějepisu, ručním pracím a zpěvu možno vyučovati rovněž v učebnách pod širým nebem, v hájích. I počtům a mluvnici ponechává příroda dosti místa a pochopení. Pravopisná cvičení, praktické procvičení mluvnice a počtů musí dítě vykonávat ve škole, jak toho poměry a dnešní zařízení školy vyžaduje. Pro kreslení opatření jsou žáci v přírodě náčrtníky, do nichž dle schopností a věku kreslí tužkou, i pastelkou.“ uvedl ve Školní kronice z roku 1908 učitel Jan Drda.

Dr. Hamza byl iniciátorem školní výuky dlouhodobě hospitalizovaných dětí. Věřil v sílu a moc přírodního prostředí, a tak prosadil výsadbu tzv. hájků, volných skupin dřevin, pod nimiž či mezi nimiž, mohla probíhat výuka i pod širým nebem. Zvolil k tomu dva výrazné typy domácích dřevin, stromy už od pohledu nejen veselé, ale i stromy více tváří. Těmi prvními byly břízy bělokoré (*Betula pendula*), jejichž světlá odlupčivá borka odráží světlo, prostor prosvětluje; ne nadarmo se břízám říká, že to jsou nevěsty zahrad! Druhou z tváří bříz jsou její rytmicky uspořádané převislé jehnědy, třetí časné svěží olistění, korespondující s bělí borky, a konečně tou nikoliv poslední, je podzimní zlatožluté zbarvení. Stejně tak mohly děti sledovat koloběh roku a času na druhé hlavní dřevině hájků, na modřínu opadavém neboli evropském (*Larix decidua*). Jeho borka ve vyšším věku je hluboko brázditá; kdekdo si při pohledu na ni vzpomene, jak z ní vyřezával lodičky. Navíc hraje několika barvami. Od šedé přes hnědou, až po (vínově) červenou. S jehlicemi to je jako s listy u břízy: Z ničeho nic se na jaře vyklubou svěží zelení, která během léta ztmavne. Zlatý čas jehlic nastane ale na podzim, kdy se modříny v lese rozsvítí jako pochodně. To všechno si zajisté dr. Hamza uvědomoval – vždyť sám byl také spisovatelem s velkou fantazií i se smyslem fabulovat a zachycovat historii a čas. Hamzovy hájky v arboretu dožívají, byly pokáceny a nahrazeny novými výsadbami. Ale o tom zase příště.

Jana Zavřelová, DiS.  
metodik parku

## Den květů otevřený veřejnosti



### DEN KVĚTŮ

21. 5. 2025 v Hamzově léčebně

#### Konferenční sál pavilónu L

14:00 - 14:15 Zahájení, přivítání hostů, MUDr. Václav Volejník, CSc.

14:15 - 14:30 Květy Hamzovy léčebny - o stavebních aktivitách, MUDr. Václav Volejník, CSc.

#### Setkání v arboretu - budova Zálesí (za pavilónem L)

14:45 - 15:00 Vysazení mandloně - Jiří Suchánek, Jiří Sommer

15:00 Světnička Václava Větvíčky - prohlídka světničky a Muzea zdravotnictví

#### Konferenční sál a okolí pavilónu L

15:00 - 17:00 Para(re)start - setkání s výjimečnými osobnostmi českého paraspórtu

Jiří Suchánek (stolní tenis), Radek Procházka (boccia), Petr Vrátil (atletika), Šárka Pultar Musilová (lukostřelba), Jakub Kosek (sportovní střelba)



V první polovině dubna se v Lázních Bělohrad konala již tradiční akce s názvem Neuroreha 2025, jedná se o multioborové sympozium, které pořádá Česká neurorehabilitační společnost. Letošního ročníku se také účastnila početná skupina zaměstnanců Hamzovy léčebny.

Úvodní blok sympozia byl věnován představení prvních zkušeností s projektem NINR (Navazující intenzivní neurorehabilitace) v České republice a na něj navazující neurorehabilitační péče v rehabilitačních ústavech a ambulantních zařízeních. Další blok se zaměřil

na moderní technologie, zejména na virtuální realitu a její využití v rehabilitaci. Představeny byly zkušenosti s jejím využitím v lázeňské rehabilitaci, dále její využití v rehabilitaci pacientů s roztroušenou sklerózou a u kriticky nemocných pacientů s popáleninami. Součástí tohoto bloku byla i ukázka virtuální zrcadlové terapie s programem Rehamime při reedukaci parézy lícního nervu. V rámci přednášky Péče o pacienty s dysfagií po získaném poškození mozku byl představen nový standard kvality péče o pacienty s dysfagií v následné péči. Blok varií byl věnován především fyzioterapii.

Druhý den sympozia začal blokem o neuromodulaci, zahájil ho MUDr. Matěj Slovák s přednáškou o tDCS (transkraniální stimulaci stejnosměrným proudem) a jejím vlivu na léčbu pacientů po CMP (cévní mozkové příhodě) i v akutní fázi CMP a potřebě stimulace i během následné rehabilitační péče. Další přednášky pojednávaly o využití tDCS i u ostatních onemocnění, například u Parkinsonovy choroby, léčbě spasticity a byla také představena neurostimulační sekce ČSKN ČLS JEP.

Další přednášky byly věnované zrakové terapii jako součásti komplexní péče o pacienty po traumatickém poranění mozku. Stále více vyvstává potřeba zrakového terapeuta v multioborovém týmu péče o pacienty po CMP a dalším poškození mozku. Také byly představeny technické pomůcky k terapii dysfagie, které však ve většině případů v Hamzově léčebně již používáme, MUDr. Peter Olšák prezentoval výsledky AC-TIVE ENF terapie u pacientů s míšním poraněním.

Celkově bylo sympozium přínosné, absolvovali jsme také prohlídku Centra komplexní rehabilitace Lázně Bělohrad, navázali kontakty s ostatními zařízeními i novými odborníky.

Mgr. Petr Šmíd, DiS.  
vedoucí skupiny klinických logopedů a psychologů

## Výběr z 4. Rady Ředitele

- Pokračují přípravné práce na konferenci Zvyšování kvality a bezpečí – novinky v legislativě (15. 5.), Den květů (21. 5.), Den zdraví (18. 6.), Letní den (19. 6.) a další.
- Na přání vrchních sester budeme do uvítacího balíčku pacientům v den přijetí dávat šňůrku na klíče místo ručníčku.
- Rada ředitele byla informována o proběhlých kariérních dnech (UJEP, LF HK) a konferenci v Lázních Bělohrad (viz článek v tomto zpravodaji).
- Proběhl audit likvidace nepotřebného majetku v Hamzově léčebně.
- Byla schválena finální verze grafického návrhu webových stránek, dále probíhá aktualizace obsahu nových stránek.
- Setkání důchodců HL – termín stanoven na 23. 9. od 14:00; vystoupí Jiří Štědroň a Eva Hrušková.
- Pokračují stavební a opravné práce v Hamzově léčebně, pergolu Nopek je možné předčasně užívat.
- Získali jsme kladné rozhodnutí k instalaci fotovoltaické elektrárny.

Jiří Kubeš  
PR a Marketing



Hamzova léčebna  
Luže-Košumberk  
VÁŠ REHABILITAČNÍ ÚSTAV

## Personální oddělení

### Nástupy do pracovního poměru v dubnu 2025:

Kadidlová Veronika praktická sestra, pav. A

### Ukončení pracovního poměru v březnu 2025:

|                    |                                             |
|--------------------|---------------------------------------------|
| Basařová Markéta   | uklízeč, pav. D                             |
| Kostelecká Lenka   | vedoucí rehabilitace, pav. V (odchod do SD) |
| Kubíková Monika    | uklízeč, pav. B                             |
| Lacmanová Dana     | obchodní referent, EÚ (odchod do SD)        |
| Pitrová Hana       | masér, pav. G (odchod do SD)                |
| Tesařová Vladimíra | ortotik – protetik, HTS – OPT               |

### Odborné stáže:

V průběhu měsíce března absolvovali v Hamzově léčebně odbornou stáž: 1 student oboru ergoterapie, 1 student oboru logopedie a 1 student oboru všeobecná sestra.

### V dubnu 2025 dosáhli pracovního výročí tyto zaměstnanci:

|        |                       |                                           |
|--------|-----------------------|-------------------------------------------|
| 20 let | Špačková Adéla, DiS.  | fyzioterapeut, pav. I                     |
| 30 let | Daňková Dagmar        | obchodní referent, pav. F – KCE           |
| 30 let | Tůmová Miroslava, Bc. | vychovatel, pav. F                        |
| 35 let | Netolická Jaroslava   | mzdová účetní, PER/PaM                    |
| 45 let | Zavoralová Jaroslava  | náměstek ošetrovatelské péče, ředitelství |

**Za vykonanou práci vám celé vedení Hamzovy léčebny děkuje.**

Ing. Bohuslava Tefrová  
náměstkyně PER/PaM

Hamzova odb. léčebna  
pro děti a dospělé  
Košumberk 80  
538 54 Luže

Vydáno dne: 30.04.2025

### Tipy na květnové akce:

#### Maledivy

cestovatelská přednáška  
3. května, konf. sál pav. L

#### Hudební večery s duem Žabáci

5. a 26. května, konf. sál pav. L

#### Hudební večer s Milčou a hosty

7. května, konf. sál pav. L

#### Daidalos

loutkové představení  
23. května, konf. sál pav. L

#### Noc kostelů

23. května, kostel Panny Marie Pomocné

#### Hudební autobus (ZUŠ Open)

vystoupení ZUŠ Vysoké Mýto  
29. května, altán před HTS

#### Dětský den

30. května, areál Hamzovy léčebny

#### Grónsko

cestovatelská přednáška  
31. května, konf. sál pav. L

**Podrobnější informace o akcích jsou zveřejňovány na nástěnkách a sociálních sítích Hamzovy léčebny.**